

הפרשה פותחת במצות השמיטה ומציינת שנצטוונו עליה בהר סיני. כותב רש"י (פרק כה פסוק א) "מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני". אך עדיין צריך להבין למה נבחרה דווקא מצוות השמיטה ללמד עיקרון זה?

יש לומר שאכן קיים קשר ייחודי בין מצוות השמיטה לנתינת התורה בסיני. בענין קבלת התורה מובא בגמ' (שבת דף פח ע"א) "אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו? דכתיב "ברכו ה' מלאכיו גיבורי כוח עושי דברו לשמוע בקול דברו", בתחילה עושי, ואח"כ לשמוע". הקדמת נעשה לנשמע מבטאת נכונות לקבלה מוחלטת של הדברים בלי תנאים, גם אם הדברים לא מובנים, מעין מה שמתקיים במלאכים העומדים הכן למלא שליחותם. אחרי הקבלה המוחלטת של ה"נעשה" ניתן לעבור ל"נשמע" שבו העמקה והבנה.

בדומה לזה מצאנו גם בענין מצוות השמיטה כמו שנדרש בויקרא רבה (ויקרא פרשה א סימן א): " (תהלים קג) "גבורי כח עושי דברו" במה הכתוב מדבר א"ר יצחק בשומרי שביעית הכתוב מדבר, בנוהג שבעולם אדם עושה מצוה ליום א' לשבת אחת לחודש א' שמא לשאר ימות השנה? וזה רואה שדהו בור ושותק, יש לך גבור גדול מזה?!" היכולת לנטוש את שדהו ומקור מחיתו למשך שנה שלימה היא גבורה עילאית המבטאת אמונה שלמה וביטחון מלא בה' והליכה אחריו בלי תהיות. יש בה חזרה ויישום של ההסכמה לקבל את התורה כולה כמו לפני מתן תורה.

אלא שבעיון נוסף מתברר שמעלת ה"גיבורי כח" אינה בעצם המניעה מעבודת הקרקע אלא בעיקר על שתיקתם כפי שכתב המדרש לעיל "ושותק". היכולת לשתוק ולא לשאול שאלות שיש בהן לערער את האמונה התמימה והמוחלטת.

מתוך הנחה זו יש להבין את הפסוקים בהמשך הפרשה (שם פסוק כ – כא): "וְכִי תֵאמְרוּ מִה־נֶאֱכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת־תְּבוּאָתָנוּ. וְצִיִּיתִי אֶת־בְּרַכְתֵּי לְכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשִׂיתִי אֶת־תְּבוּאָה לְשִׁלְשׁ הַשָּׁנִים". ומה יהיה אם לא יאמרו? וכי לא תהיה ברכה לשלש השנים? בספר נועם אלימלך כותב בשם אחיו(ר' זושא) החסיד המפורסם המבאר "שהשם יתברך ברוך הוא כשברא את העולם השפיע מטובו צינורות מושכים שפע לצרכי בני אדם ודרך השפע שלא להפסיק כלל אלא כשהאדם נופל ממדרגתו ואין לו בטחון בבורא ברוך הוא המשגיח אמיתי הזן ומפרנס בריוח בלי הפסק כלל אז ... נפסק השפע חלילה וצריך השם יתברך ברוך הוא לצוות מחדש השפע שתלך כמו מתחילת הבריאה ... וכי תאמרו, פירוש כאשר תאמרו כך ואז תטריחו אותי, וצויתי כו', אלא לא תתנהגו כך ותבטחו בה' בכל לבבכם ואז תלך השפע בלי הפסק כלל תמיד לא יחסר כל בה".

במדריגה הגבוהה והראויה לא שואלים אלא בוטחים בה' ואז בדרך נס זוכים לשפע אלוקי. אך גם אם נופלים במקצת ממדרגתם ואמנם נמנעים מלעבוד אך רוצים תשובות, איך נסתדר? גם אז התורה מבטיחה שעדיין יזכו שהקב"ה יצווה את ברכתו ויהיה מספיק אוכל. לאור זאת ניתן להבין למה לא שואלים שאלה דומה חזקה יותר, איך יסתדרו בשנת היובל בה נמנעים במשך שנתיים רצופות מכל עבודת השדה, וצריך ברכה לארבע שנים? אלא שאחרי שעברו שבע שמיטות וראו שהקב"ה זן ומפרנס ויכול

לדאוג למזון לשלוש שנים, מבינים שאין צורך לשאול שאלות והקב"ה ידאג גם לארבע שנים ולנו אין צורך לדאוג.

שנת השמיטה היא בית ספר לאמונה וביטחון והיא המחברת אותנו לכל התורה כולה שניתנה בסיני לעם ישראל שהם מאמינים בני מאמינים ושמחים לעשות רצון קונם מתוך ביטחון מוחלט.

בע"ה נזכה באמונה ובביטחון להוביל, להנהיג ולהמשיך שליחותנו החשובה בחינוך הדור, להאמין כי ה' הוא הנותן לנו כוח. גדולה אמונתנו בקב"ה שהוא משגיח עלינו, נותן לנו את השכל ואת הלב כיצד לנהוג בחינוך הדור בדרך הישר שתוביל אותם קדימה.

שבת שלום ומבורך

שבת שלום ומבורך

שושנה נגר